

فصل شکار هدفمند تابستان است

مهدي سديقي مدير فني سازمان حفاظت حياتيات

به نظر می رسد بحث و گفتوگوها بر سر ۱۰۵ پروانه سازمان حفاظت محیط زیست هنوز باقی مانده است. صدور پروانه شکار سنت هر ساله سازمان بوده است. اگر به کمی قلیتر برگردیم، متوجه می شویم سنگ بنای سازمان حفاظت محیط زیست از کانون شکار شکل گرفته و همواره از نظرات شکارچیان دلسوز حیات وحش بهره گرفته می شده اما آنچه باعث ایجاد حساسیت درباره این موضوع شده، اول فصل اعلام شده برای شکار است و دیگر قیمتی که برای شکارچیان خارجی معین شده که به باور من دوستدار محیط زیست هر دو محل گفت و گو است.

قبلا در همین هفته نامه درباره این ماجرا نوشتیم، اما امروز باز احساس می کنم باید درباره آن گفت و شنید. اول اینکه برخلاف بسیاری از دوستداران طبیعت که شکار را یکسر محکوم می کنند، به عنوان یک هوادار شکار هدفمند، باید بگویم شکار هدفمندی که در فصل و منطقه و برای گونه های درست انجام شود، نه تنها مخرب نیست بلکه برای حیات وحش نقش حفاظتی و احیاء کننده دارد. شکار مانند برداشت محصول زمان خاص خود را دارد و مانند میوه ای است که باید به موقع چیده شود؛ نه زودتر و نه دیرتر. شکارچیان قانونمند و دلسوز خود منبع اطلاعات غنی درباره حیات وحش و محیط زیست هستند و نظراتشان را باید به کار بست. خاطرم است در سال های دور، سازمان حفاظت محیط زیست از ۱۵ مرداد پروانه شکار پرندگان را صادر می کرد. در سال های گذشته هم پروانه های شکار در فصل زمستان، دوره آلودگی و جفت گیری صادر شدند که در همان زمان نیز کارشناسان به دلیل ایجاد استرس در شکارگاه ها با آن مخالفت کردند. همان زمان عده ای شکارچی با تجربه با سازمان نامه نگاری

کردند که در این زمان جوچه های باقر قره ها هنوز نارس هستند، یعنی مادر باید آنها را تغذیه کند و این زمان برای صدور پروانه شکار پرنده مناسب نیست. مرحوم صدوق، از کارشناسان و مدیران سابقه وقت سازمان، با شنیدن نظرات این افراد با تعویق زمان شکار پرنده موافقت کرد. البته موعده پروانه برای مناطق سردسیر دیرتر است و این سنت تا امروز به قوت خود باقی مانده. در طبیعت استرس و تنازع و جفا قود دارد، اما با توجه به فشارهایی که دستکاری بشر و خشکسالی ها در زیستگاهها ایجاد کرده، بهتر است شکار نمودن دوازده ماهی برای استرس اضافه نشود. گذشته از آن، شکار قانونمند می تواند منبع درآمد مناسبی برای مردم بومی باشد و انگیزه ای برای حفاظت حیات وحش برخی حیوانات که کشت و کار مردم بومی

مرد بومی و لیلان محیط زیست اصفهان و همه با تشکیل زنجیره انسانی در پناهگاه حیات وحش مونه نسبت به صدور پروانه اکتشاف معدن تراورتن در این زیستگاه ارزشمند اعتراض کردند.

پسماند الکترونیکی انسانها در سال ۲۰۱۶ میلادی نزدیک به ۴۵ میلیون تن بوده است. قاره آسیا تولیدکننده ۴۰ درصد از پسماند الکترونیکی در جهان است.

بازگشت کبوترها به مناره های سوخته فسیل ترین مسجد شمال کشور که در آتش سوخت.

دود این آتش از حوزه تازماز گسترده شده و داروهای تنفسی در حال توزیع است.

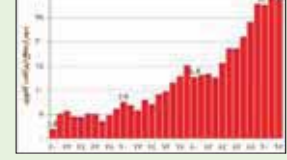
دود این آتش از حوزه تازماز گسترده شده و داروهای تنفسی در حال توزیع است.

گرمای اهواز

این شاخص و این هم یکی از فلاتن دریاچه ارومیه با نام مستعار «چغندر»

این شاخص و این هم یکی از فلاتن دریاچه ارومیه با نام مستعار «چغندر»

میراث سبز

حرف یونسکو یکی شد، ارسباران جهانی نشد

دومین محوطه میراث طبیعی ایران یعنی «ارسباران» در آذربایجان شرقی که یک باز تیر توسط یونسکو بررسی آن به تعویق افتاده بود، با دیگر توجیه ارزیابان کمیته بین المللی محیط زیست را جلب نکرد. به گزارش ایسنا، پرونده منطقه حفاظت شده ارسباران پیش از این در سال ۲۰۱۷ میلادی نیز به عنوان میراث طبیعی ایران به یونسکو فرستاده شده بود، اما یونسکو بررسی آن را به اجلاس اسامال موکول کرد. منطقه حفاظت شده ارسباران که در ۲۹ مرداد ۱۳۹۳ به شماره ۲۰۴ در فهرست میراث طبیعی کشور ثبت شده، نگین تنوع زیستی ایران است و یکی از برجسته ترین نقاط تنوع زیستی کشور محسوب می شود. این منطقه با وجود داشتن کمتر از پنج صدم مساحت کشور پیش از ۱۳ درصد پوشش گیاهی ایران را در خود جای داده و ۲۹ درصد از پستانداران، ۴۴ درصد پرندگان ایران، ۳۲ درصد از دروزستان، ۹ درصد از پرزبان و ۲۰ درصد خزندگان کشور در آن زندگی می کنند. منطقه ارسباران در مقیاس جهانی نیز به تنهایی معادل ۳۴ درصد پوشش گیاهی کشور آرمستان، ۲۵ درصد از پوشش گیاهی کشور آذربایجان، ۲۵ درصد پوشش گیاهی فرانسه، ۲۵ درصد پوشش گیاهی گرجستان و ۱۷ درصد پوشش گیاهی کشور ایتالیا است. این منطقه در سال ۱۹۷۷ میلادی با پیگیری سازمان محیط زیست به عنوان «ذخیره گاه زیست کره» در برنامه انسان و کره مسکون یونسکو (MAP) ثبت شد. معاون میراث فرهنگی پیش از این در مورد این محوطه طبیعی اعلام کرده بود: «ثبت جهانی پرونده منطقه حفاظت شده ارسباران نه تنها از منظر حفاظتی بسیار اهمیت دارد، بلکه این فرصت را فراهم می کند تا جامع زیادی از گردشگران داخلی و خارجی از این منطقه بازدید کنند و این اتفاق به شکوفایی اقتصادی جوامع بومی و محلی و زمینه ای برای ایجاد توسعه پایدار در منطقه منجر شود.» اکنون منطقه حفاظت شده «ارسباران» که به عنوان دومین پرونده میراث طبیعی ایران که به دلیل اهمیت ویژه این منطقه از لحاظ تنوع گیاهی و جانوری برنظیر در جهان و رویشگاه و اکوسیستم جنگلی کشور برای ثبت در فهرست میراث جهانی انتخاب و پس از ۳ سال پیگیری کارشناسان و نمایندگان سازمان میراث فرهنگی، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان جنگل ها و مراتع و تلاش کارشناسان و حمایت مسوولان ملی، استانی و محلی پیش از فوریه ۲۰۱۷ میلادی به یونسکو ارسال شده بود، رای لازم را برای جهانی شدن نگرفت. این پرونده در حالی با دیگر بار با رای اعضای یونسکو در فهرست میراث طبیعی یونسکو به ثبت رسید که محمدحسن طالبیان، معاون میراث فرهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی ۳۰ خرداد اعلام کرده بود، این پرونده در مرحله فنی از سوی «IUCN اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت» رد شده است، اما وی در همان زمان هم با قطعیت اعلام کرده بود که در هر صورت پرونده ارسباران در این اجلاس بررسی می شود و بعد از بررسی نهایی از سوی یونسکو ثبت یا رد آن اعلام خواهد شد. ایران تاکنون موفق شده فقط یک بار پرونده میراث طبیعی را در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت برساند، ۲ سال گذشته «بیابان لوت»، به عنوان نخستین اثر طبیعی جهانی شده ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید. این کویر در ۳ استان خراسان جنوبی، کرمان و سیستان و بلوچستان قرار دارد که سال ۱۳۹۵ با شماره ۱۵۰۵ در فهرست میراث جهانی به ثبت رسید. چهل و دومین اجلاس میراث جهانی یونسکو کار خود را از سوم تیر ماه در منامه بحرین آغاز و تا ۱۳ تیر پرونده های ارائه شده از سوی کشورهای عضو یونسکو را بررسی کرد.

گزارش سبز

معضلی به نام فضولات انسانی در گردشگری

فضولات انسانی یا همان ادرار و مدفوع حاوی مواد بیماری زا یا باکتریایی است که به راحتی می تواند خاک و منابع آبی را آلوده کند. فضولات انسانی از آن مواردی است که کمتر در کشور ما و در سفرهای کوهنوردی و طبیعت گردی آن پرداخته می شود اما با روند افزایش جمعیت گردشگران در طبیعت در سال های اخیر به زودی به یک معضل جدی تبدیل خواهد شد. سالانه صدها و هزاران تن فضولات انسانی توسط گردشگران وارد نقاط گردشگری می شود. تخمین زده می شود که دماوند سالانه حدود ۱۰ هزار صعبه را به خود بینند یعنی به طور میانگین سالانه حدود ۵ تن فضولات انسانی فقط در کره کوه دماوند باقی می ماند. اگر به این امار کوه های دیگر و نقاط گردشگری طبیعی دیگر را اضافه کنید، متوجه خواهید شد اگر به فکر باشیم در چند سال آینده تقریباً هر جا که در طبیعت کوه یا یگلداری احتمالاً با باقیمانده فضولات انسانی مواجه خواهیم شد. گردشگران باید در پارک های ملی آمریکا با استفاده از کیسه های مخصوص فضولات انسانی را با خود حمل و از طبیعت خارج کنند. در کشور ما هیچ نظارتی بر این موضوع نیست و حتی صحبت کردن در این مورد نیز در بیشتر مواقع به شوخی گرفته می شود اما مساله بسیار جدی است. تجربه فضولات انسانی در کوهستان و در نواحی که آب و هوای سرد دارند سال ها طول می کشد و باکتری ها و ویروس های درون آن نیز به همین مدت باقی می ماند. برای دفع فضولات انسانی در طبیعت چند توصیه ساده وجود دارد که عمل کردن به آنها نه تنها دشوار نیست، بلکه باعث بهداشت خود و محیط خواهد شد.

تکنیک جدید کشاورزی در مناطق خشک و گرم

در نظر می گیریم، محققان اروپایی این تحقیقات را علاوه بر ذرت، روی جو، گونه های قدیمی گندم، نخود و لوبیا چشم بلبلی به انجام می دهند. وقتی گونه های بهتر شناخته شوند، به شکل طبیعی با گونه های معمولی پیوند زده می شوند تا انواع گیاه مقاوم در برابر خشکسالی به وجود بیاید. برای تولید این گونه ها دستکاری ژنتیک به کار نمی رود. میکائیل امیرو، متخصص میکروبیولوژی محیط زیست می گوید: «هدف این طرح افزایش تنوع زیستی است. هدف ما این است که تنوع زیستی را در اکوسیستم های کشاورزی بیشتر کنیم. به همین دلیل سراغ گونه های سنتی می رویم که دیگر در اینجا کشت نمی شوند. این گونه های سنتی خصوصیات دارند که نه تنها محصولات کشاورزی را تنوع می بخشد، بلکه کیفیت و مزه محصولات را هم بهتر و برای مصرف کننده جذاب تر می کند.» آنجا که محققان می خواهند بداند، تنوع بازمی گیاه چطور بیشتر می شود

کشاورزی سبز

محققان اروپایی مشغول آزمایش تکنیک های جدید برای باز آوردن گیاهان از نظر ژنتیکی متفاوت است. دینوینا فاسولا، از موسسه تحقیقات کشاورزی در قبرس می گوید: «اما عوامل کیفی و کمی را بررسی می کنیم. عوامل کمی به ما کمک می کند معلوم کنیم بازمی گیاه چقدر است و این بازمی چه اندازه پایدار خواهد ماند. ارزیابی این محصولات مشکل است زیرا به میزان زیاد از محیط اطراف تاثیر می گیرند. تمرکز عوامل کیفی بر محتوای غذایی است اما میزان زیست جرم برگ را هم